

Až se atom rozdělí. . .

radí Radim KUČERA

Stejně jako se přiblížil konec Šrámkovy Sobotky, nastal i konec koutku praktických kutilů, se kterým jste měli možnost setkávat se na poslední stránce tohoto časopisu. Abychom vás vybavili nějakým užitečným kutilským tipem na cestu domů, přijměte pozvání do světa radioaktivistů a postavte si spolu s námi atomovou bombu.

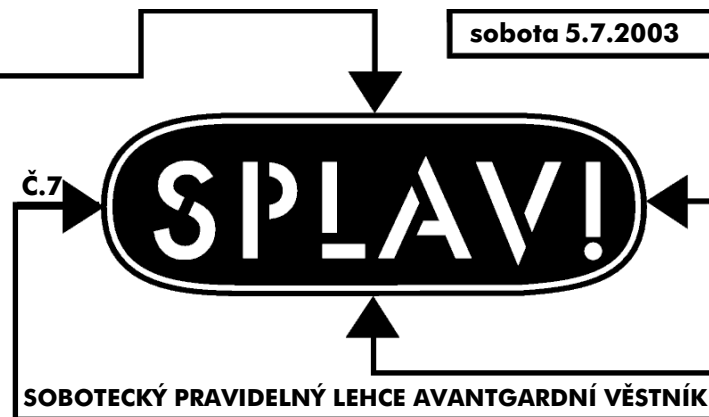
Abyste si tuto základní nihilistickou pomůcku vyrobili, budete v prvé řadě potřebovat přibližně pět kilogramů obohaceného uranu (U-235). Tuto část výrobního procesu necháme na vás, metodika nelegálního opatřování uranu jde přece jen poněkud nad rámec rozsahu tohoto návodu. Až dopravíte uran do útulného přítmi své dílny, rozdělte jej na polovinu a uložte opatrně do dvou dostatečně velkých nerezových nádob. Uran je celkem tvárný materiál, neměli byste mít výraznější problém s jejich naplněním. Pokud nehodláte překvapit své okolí předčasnou explozí, uchovávejte je v opačných rozích své dílny!

Nyní tedy máte dvě nádoby plné tzv. podkritického množství uranu a jediné, co vás čeká, je výroba mechanismu, za pomoci kterého je dostatečnou silou spojíte dohromady a nastartujete tak řetězovou reakci.

Osvědčenou metodou je použít útroby starého vysavače. Umístěte do nich obě nádoby, nejméně dvacet centimetrů od sebe (!), otevřenými konci proti sobě. Oba konce nádob s uranem obalte nějakou třaskavinou – můžete použít obyčejný střelný prach, kapsle TNT, plastickou trhavinu C4 či Semtex. Opatření či výrobu těchto ingrediencí opět ponecháváme vaší fantazii. Snad jen pokud se rozhodnete použít plastik, vytvarujte si budoucí tvar náloží v nějaké vedlejší místnosti. Kdyby nějaký bludný elektrický výboj odpálil vaši plastelinu předčasně, pravděpodobně by uvedl v chod celý váš pekelný stroj. A proč likvidovat rodné město, že.

Poslední věc je výroba rozbušky pro odpalovací mechanismus, podle zvolené trhaviny vyrobte patřičný model a mějte na paměti, že obě nálože na konci nádob s uranem by měly být odpáleny současně.

Gratulujeme, právě jste vyrobili svou první atomovou bombu. Opatřte ji atomovým logem časopisu Splav! a s výkřikem „Zhyňte otroci, zhyňte psi!“ ji vyražte umístit na vybrané místo. Ale pamatujte, že násilí nic neřeší a blbost, ta je nesmrtelná.

Splav! končí

úvodník Josefa ŠLERKY

Tak máme za sebou další ročník vydávání festivalového časopisu Splav!. Během těch pěti let, co jsme ho vydávali, se leccos změnilo. Jestli k horšímu nebo k lepšímu, musíte posoudit vy. V každém případě bude Splav!u příští rok šest let a to je doba, kdy malé děti opouštějí mateřské školky a patřičně vydešené nastupují k další fázi svého vzdělávání. Věk nevinnosti končí a je třeba opustit svá milovaná pískoviště, stejně jako oblíbené kačenky, kachny a kašny. Proces stárnutí je neúprosný a malé děti to vědí stejně dobře jako staříci a stařenky nad rakví. Proces stárnutí je neúprosný a nevyhýbá se ani redaktorům festivalových časopisů, jejichž věk se povážlivě přiblížil třicítce, ba co víc, u některých se od ní povážlivě vzdálil, a tak přišel čas dát našemu dítěti vlastní život a přijmout roli chápacích rodičů. Příští rok dojde k obměně redakce a současní kmenoví redaktori se stanou jen jakýmisi dohlížiteli nad redakcí novou. Neznamená to, že by realizační tým Splav!u opouštěl Sobotku, jsme tu a zůstaneme. Domníváme se však, že naše místo by mělo být spíše v oblasti produkce a dramaturgie tohoto festivalu mládí a (nejen) mluveného slova. Bylo to krásné a bylo toho dost.

Děkujeme.

Možnost do budoucna?

fejton Jana CHROMÉHO

Stále se přemýšlí, jak vyřešit bludný kruh tohoto festivalu. Nehodlám se pouštět do řešení otázky ubytování a dalších, které závisí čistě na městu. Jedna z hlavních otázek zní: Jak zvýšit počet účastníků Šrámkovy Sobotky? Tento festival je dosud především recitační. Recitace je, a je tomu tak dle mého názoru správně, základním kamenem tohoto festivalu. Kámen, byť sebevětší, ležící osamoceně kdesi uprostřed pole však vytváří dojem jisté kuriozity. Ta se ztrácí až s vršením kamenů na sebe, případně vedle sebe. Když se pak kameny spojí maltou a omítnou, může vzniknout stavba, která jen tak nepadne, dá se na ni dívat a při troše dobré vůle v ní i bydlet.

Dle mého názoru by tedy měl být festival rozšířen o další instituce fungující vedle recitačních dílen. Osobně bych se zasadil o zřízení dílny interpretační. Na letošním ročníku jsme si mohli všimnout, jak je literární teorie pro samotné dílo užitečná až nezbytná,

což dokázala především přednáška dr. Vojvodíka. Obrovským plusem těchto dílen by byl příliv nových účastníků. Na pražské filosofické fakultě jsem zaslechl rozhovor, který zněl přibližně takto: „Nepojedeš na Sobotku?“ „Na Sobotku? Tam zas budou všichni jenom recitovat. . .“ Musíme se smířit s tím, že recitace není pro většinu, skoro se dá říci, že není ani pro menšinu, je totiž přitažlivá pouze pro velice uzounký okruh studentů. Nemůžeme tak, dle mého názoru, počítat s tím, že se radikálním způsobem zvýší počet recitátorů. Chceme-li počet účastníků skutečně zvýšit, je nutno zaujmout něčím jiným, něčím neomšelým a progresivním, něčím, co se napříště může stát vedle recitace jedním ze základních atributů festivalu. Právě tím jsou, myslím, interpretační dílny.

Zamysleme se tedy nad tím, jak festival zkvalitnit a rozšířit jeho bázi, což jsou dvě věci, které jdou ruku v ruce.

Poděkování

redakce

Redakce si dovoluje touto cestou poděkovat všem, co ji morálně, fyzicky, finančně, technicky a ideologicky, případně jinak podporovali. Zejména pak: firmě TPC, pizzerii U Henryho, Hynku Zlatníkoví, Studentské radě FF UK, Nadaci Vize 97 Dagmar a Václava Havlových, Filosofické fakultě UK, paní a panu Flo, Gadamerovi, cukrárně na náměstí, Agrochovu, správci fotbalového hřiště, Literární nálevně, paní Jalovecké, vynálezci gumového ježatého varlete, Honzovi Janatkoví, personálu jídelny a všem externím přispěvatelům.

Knihovnička Českého ráje končí

zpráva Ing. Jana SMOLKY

Už jste si toho v letošním ročníku nejspíš všimli. Je to nějaký zvláštní rok. Rok uzavírání, rok nekrologů a tryzen, rok jiný než všechny ostatní. Ke koncům, o kterých jste se mohli dozvědět, přibyl ještě jeden. Tentokrát sice hlášený dva roky dopředu (čtenáře mohou odkázat na článek v předloňském Splav!u), ale přesto konec. Dvacátým svazkem, který byl včera dopoledne uveden, je první ediční řada Knihovničky Českého ráje uzavřena.

Redakce:

Martin ČERMÁK, Ondřej ČERNOŠ, Hubert HESOUN, Tomáš HORYNA, Jan CHROMÝ, Jiří JANUŠKA, Radim KUČERA, Michaela OTTEROVÁ, Jan ROLNÍK, Filip SMO-LÍK, Jan SMOLKA, Blanka SOBOTKOVÁ, Josef ŠLERKA, Zuzana ŠTEFKOVÁ, Arnošt ŠTĚDRÝ, Veronika TUPÁ

Splav! vycházel za přispění těchto institucí: Studentská rada Studentského fondu FFUK a nadace Vize 97 Dagmar a Václava Havlových.

Sazba byla provedena programem T_EX.

chtěli, aji hnedky mohli, bo tu byl od počátku s nimi šikovný urviš David Kroča. Tož se tež ve středu rano aji vidělo. Zešli sme se a někere robky studentky za štyry dni co tudyk pobývaly ani ty slova co mjely říkat neznały, o te basničke co si samy dopředku vybraly nevěděly ani dřist, ale potom robily jak draci. Inši zas se enem ščurily a fulaly, že nevi, že co, že čemu a tak. Co s takými balaganskými robami? Baji by z jakesik fakulty byly?

Potem, ale tež byly štyry fajňacke a šumne roby, co zarvaly od počátku a kupu radosti sem s nimi měl a užil a myslim si, že se v patek ve spořitelně večer po kapce vidělo, jak to vyglonda dyž kdosi robí chce.

Další co sem se v tym SPLAVU dočital bylo, že sem byl jednodenni, nevim ani přesně co to znači, vim že su jakesi motorcky co sedum nebo osum dnu jezda, ale jednodenni? Bo nech rachuju jak rachuju na prstach, furt mi vychazi, že sem robil středu, štvrtek a eště ku temu patek, a to su myslim tři dni, z šestidenniho festyvalu polovina čista. Moc je mi lito, že oto Josef Šlerka po večeri ztuhnul s cigaretu jak piše, ale možna to znači, že kuřeni tych cygaretli, je fakt škodlive a za druhé, že sem nebyl na tom Šlupkovym kolečku ne že bych byl kajsik na rajzach či ausflugu jak piše, ale byl sem s děvuchami ve škole přes cestu a robili sme na tym brontosauruovi co se nazýva Laura. Esi se jim malo zdalo, to se musi zeptat jich. . .

Eště bych chtěl na konec tego pisani děckam svojim řeknuť, že až ony jeden raz budu na jakesik fakultě studentami, dyby se učily aspoň tak pjekně jak Aleš Vrzák či Libor Vacek. Anežka moje nejstarši by mohla mět aji take krasne znamky jak Hanka Kofrankova, to by sem byl na ňu hrdy a pyšny. Nejhlavnější ale je, že jak by kerysik z nich jechal na Sobotku oto tudyk basničky říkat, aby věděl, že se tu odevzdycky dospjeli a svepravni lude potakavaju. Že kery chce, ten aji zrobi a kery nechce, temu žadny lechtor nepomože. Ani sedmidenni. . .

Tak to je Ščepanku, Barborko, Anežko a tatovi staremu upravovanemu přebochtě. . . .

Pisanka neprojevchla rychtovanim časopisma

Události dne

zprávy Ing. Jana SMOLKY

Němci schválili vstup Česka do EU. Špidla chce kvůli Kinskému měnit ústavu. Pražské pivovary se přejmenují. Ruský ropný magnát koupil FC Chelsea. Papež bude novým ministrem spravedlnosti? Brazílie bude mít letos výrazně nižší úrodu kávy. Srba smí nakládat se svým majetkem. Slovenský parlament přijal sporný interrupční zákon. Potravinářské firmy v USA těží z dietní vlny. Zloději vykáceli kus lesa a se dřevem odjeli. Třebíč je na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Yellowstone park už není v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. 25 milionů dolarů za Saddáma. Za pouhé čtyři hodiny bylo v obchodu se suvenýry Realu Madrid vyprodáno všech 8000 dresů s Beckhamovým jménem a číslem 23. Stavostroj dodá na Ukrajinu silniční válce. Skupinu tří keramiček čeká propouštění. Pešmergské milice budou zabudovány do irácké armády. Lékař zraněný mačetou byl opět operován. Plešatý naháč otevře festival. Korunovační klenoty nejsou pojištěné. Philippousis-Popp: 4:6, 6:4, 3:6.

vislosti mezi nimi. Leč nevzdávám se a neodcházím. Poslouchám a hledím na Hledání ztraceného smyslu za hlavou přednášejícího. Stává se mi v závěrečné diskusi demonstrací hlavy Jaroslava Vrchlického, předvádějící mně, laikovi, virtuozitu. Klopím svou hlavu oslí do dnešních poznámek a – napadá mě: Jak asi vnímá přednášející konkrétní kontextovou situaci svého textu?

Svůj problém si troufám zobecnit. Netýká se můj dnešní oslovský komplex tak trochu letošního pojetí přednášek ŠS? Naplnil se jejich smysl pro poznáníchtivé posluchače – učitele?

Ještě slova vyňatá

staříčkový pedagog Aleš FETTERS

Ing. Smolka píše v úvodníku předminulého čísla Splav!u o slovech vyňatých z vyňatých.

Můj otec začal chodit do školy v roce 1908. Tehdy se slovíčkům vyňatým z množiny slov s „y“ po obojetné souhláse a vyjmenováním k zapamatování říkalo paměťihodná! Domnívám se, že tento „dřevní termín“ by ztížil autorovi možnost úvah; protože je hodno zvláštní paměti to, co lze pokládat z logiky věci za samozřejmé?

Lipus: Chachar ostravsky, hromsko udiveny, tudyk odpovida

odpověď Radovana LIPUSE

Tož tak synci, jezdim oto na tu Sobotku od toho stříbneho Šramka bezmala už dvanact rokov. Tajak na jamě Žofii bych faral, uhle fajne, sloj mocna, štru malo. Dobry plac. Dobra robota. Enom včil, co se mi další dvě děcka urodily, absentyroval sem paru lat, myslim tak ze pět. A tu to maš. V tych pěti rokach co sem tu nebyl, se tudyk v Sobotce časopismo vydava, co se nazyva SPLAV. Šak jak dobře vim co je taky Splav, nemyslim enom jak Jirman s Fišarem hromsko zaberu na Spolku, U Rady nebo pod Platanem, bo Splav to je knížka s basničkami od toho Františka.

A tu maš henaj další, tož napad dobry, obrázky pjekne, gazeta interesna. Aji si v ni po pansku počitam o te hermeneutice, gender či inšich djabelstvach.

Tož a včilej v tom Splavu čitam, jaky sem pjerun, galgan, chachar, gizard paskudnik. Že pry sem jednodenni či cosi takeho. Až mě v oči řlo a v hlavu tlo!!! Taky sem ja. Pša krev! Cholera jasna! Matko boska! Co si ty nebohe děcka male a usoplene o tatovi pomysli, až se čitat za paru rokov nauči u Pilařa, Zelinskeho nebo oto te Malkove na te naši fajne škole vysoke. Co potom? Tož enom kvuli tych děcek to tu pišu, aby světla pamatka na tatu zedřeneho v kavarnach, zustala.

Bylo tak. Že přijedu teprve ve vtorek, jak se pravi v utery, to sem zavčasu hlasil. Děvuchy a synci co robiť na tych textach zapeklitych

Kam dnes?

Jídelníček

Snídaně: džem, máslo, vánočka, čaj s citrónem

Polévka: hovězí polévka s kapáním, ovocný nápoj

Oběd: milánské špagety se sýrem, ovoce

Program

9.00 Městský park: Ukázka práce dětské tvůrčí dílny

9.30 Městský park, v případě špatného počasí sál Spořitelny: Pohádka nakonec. . . Strašidlo Bublifuk, účinkuje Válkovo kočovné divadlo Praha

17.00 Zahrada Šrámkova domu: Závěrečná pitka s redakci Splav!u

Tomu byl podřízen z pochopitelných důvodů i program prezentace. V úvodu Mgr. Bílek připomněl východiska, na kterých byla Knihovnička Českého ráje před deseti lety založena. Jako platforma pro publikování zajímavých přednášek, vlastivědných studií, monografií nebo prací vytvářených přímo na zakázku. Vždy šlo ovšem o práce s regionální tematikou, která nebývá jinde v odborné literatuře postížena.

Hlavním bodem bylo pak představení nového svazku, studie *Stříbrný vítr – kniha a film*. Její autor, doc. PhDr. Jan Dvořák, CSc., je vedoucím katedry českého jazyka a literatury univerzity v Hradci Králové. Autor se nejprve vyznal ze svého osobního vztahu k Fráňovi Šrámkovi a Stříbrnému větru zvlášť. Je pro něj literaturou, která se dá číst od mládí až do pokročilého věku – a vždy v ní čtenář může objevovat nové barvy, nové vrstvy, nové valéry. S Fráňou Šrámkem se doc. Dvořák osobně nesetkal, pojilo ho však přátelství s režisérem šrámkovských filmových adaptací Václavem Krškou. Z knihy i filmu vyvěrá Šrámkovo – a ostatně i Krškovo – téma: Nepodlehnot korozí věku. Za všech okolností, i když už fyzický věk prikazuje stárnout a být uměřený, konzervativní a důstojný, je nutno zůstat mladým.

V krátké vzpomínce nakonec Mgr. Bílek připomněl všech devatenáct předchozích svazků i se stručnou historií jejich vzniku. A pak – po krátkém humorném videovstupu na téma „otvíráme šampaňské“ – už byl jenom čas připít si. Na nový svazek, na skončenou první ediční řadu, a snad i na druhou.

Bude vlastně druhá ediční řada? Kdy? O čem? Jaká? Nevyřčené a nezodpovězené otázky. Ale opět bych se vrátil k článku ze Splav!u, ročník 2001. Kultura nemůže existovat sama o sobě jenom ve velkých centrech. Regionální kultura je základem života jakékoliv oblasti. Proto hlavní otázka nestojí „ano nebo ne“, ale „kdy a jak“. První ediční řada je tedy zkompletována. Druhá čeká. Nenechme ji čekat dlouho.

Sobotka končí

fakultativní recenze Mgr. Arnošta ŠTĚDRÉHO

Otevřu dveře, vyjdu po schodech,
otevřu dveře, sednu na židli, cosi tam mluvím.
Poslouchám, kývám se, poslouchám, tleskám.

Jednou, dvakrát tleskám. Poslouchám, tleskám, kývám se.
Cosí tam zpívá, poslouchám, tleskám, kývám se.
Otevřu dveře, vyjdu na chodbu, kde je tu záchod?
Otevřu dveře.

Aha, tady je, nějak se změnil.

Otevřu dveře, vyjdu na chodbu, otevřu dveře, sednu na židli,
kývám se, tleskám, cosi tam mluvím, cosi tam tančí,
poslouchám, kývám se, poslouchám, tleskám, poslouchám, tles-
kám, tleskám a vstávám, cosi tam tančí, cosi tam zpívá, cosi tam
mluvím, cosi tam prasklo.

Otevřu dveře, vyjdu na chodbu, naberu tabák, zapálím oheň.
Kývám se, jednou dvakrát, oheň mi zhasl.

vědců navzájem, nicméně přesah těchto diskuzí vně půdy univerzit
je fantazií nebo pohádkou, spíše než realitou. Toť první věc.

Druhá věc – u všech tebou zmiňovaných jmen se jedná spíše o ne-
gativní vymezování se vůči politickému diskurzu, tj. vůči přímé,
kauzální aplikaci výsledků teoretického poznání na sféru praktic-
kou nebo politickou. Naopak, jak Stanley Fish, tak de Man bu-
dou poukazovat na to, že se necháváme vtahovat do jisté ideologie,
pakliže předpokládáme, že od gramatiky textů nebo stylistického
popisu textů můžeme přikročit k fázi aplikace, ať už to je aplikace
na konkrétní integraci nebo frakci v rámci politické akce.

*Kdybys měl něco ze současné severoamerické literární teorie vnu-
tit nakladateli, aby to přeložil a vydal v Čechách, co by to bylo?*

Stále nám chybí překlady vyslovených klasiků. Nejsm si tedy
jist, zdali je nutné vydávat nejžhavější novinky, aniž bychom znali
základní texty oboru. Teprve teď se například objeví Fryova *Ana-
tomie kritiky*, kniha z roku 1957. Jinak stále postrádám překlady
Paula de Mana a Stanleyho Fisha. Z novějších prací tady chybí pro
mě zásadní texty o minoritních literaturách, práce z oblasti post-
kolonialismu a feminismu. Na straně druhé ale musím smeknout
před tím, co se *gender studies* a feministickým studiem v Čechách
za těch několik málo let ve srovnání s jinými obory podařilo.

Já ti děkuju za rozhovor.

Celý rozhovor naleznete po skončení festivalu na <http://www.splav.cz>

Tomáš Horyna končí

nekrolog Josefa ŠLERKY

Milý Tomáši,
opouštíš nás jako první člen redakce. Jsi ještě mlád, a přesto ses
rozhodl skončit se svým svobodným životem. Budeš nám chybět.
Vždyť léta, co jsi s námi strávil v redakci, byla těmi nejkrásnějšími
léty tvého života. Tak jsme se na tom alespoň všichni shodli. Vzpomeň
si, dříve než uskutečníš svůj strašlivý čin, jak jsi krásně cenival.
Myslíš, že po dnešním aktu ještě budeš? A co tvé tričko Patrika Un-
germanna? Co to? Vejde se ti ještě do výbavy? Nebo ho schováš
mezi fotky se svými přáteli z dob, kdy jsi ještě býval jedním z nás,
svobodných? Pamatuješ? – „Jsi plná a plnou tě mám rád!“ Má slova
jsou marná, protože tvé rozhodnutí dnes se oženit asi nic nezvrátí.
Budeš nám chybět. Věřím, že jsi vše dobře zvážil. Celá redakce tobě
a tvé ženě přeje do společného života vše nejlepší.
P.S. Kromě Shagy.

Modlitba osla aneb O paradoxu smyslu

tápající Jana KŘENKOVÁ

S pocitem méněcennosti odcházím z poslední, páteční přednášky
Mgr. Hynka Zykmanda Čtenář a produkce smyslu.

V jeho oboru nepracuji, ale o uvedení do problematiky se za-
jímám, proto jsem na přednášku přišla. V rychlém tempu nepříliš
zřetelné mluvy jsem zahlcena pojmy, jež nejsou mým denním chle-
bem. Nestíhám je vstřebávat, a proto mi pochopitelně unikají sou-

tové kurzy české literatury 19. nebo 20. století, budou asi nastavené jinak než výběrový seminář na speciální téma. Takže jak v Čechách, tak v Kanadě přednáším to, co po mně ta univerzita chce, s přihlédnutím k tomu, čemu se věnuji. Konkrétně třeba kurz o proměnách Crusoova ostrova v západní literární tradici bude obsahovat silný postkoloniální element, zároveň v něm ale budu klást důraz na otázku intertextuality, neboť nové variace na známé téma nejsou primárně popisem reality, ale přepisem její předchozí literární reprezentace. Obdobně kurz o literatuře a utopiích bude tematizovat proces výstavby fiktivních světů, byť se utopistická literatura tváří, jako by byla v prvé řadě pojednáním z politologie.

Jak vlastně vidíš vztah mezi společenskou kritikou nebo společenskou angažovaností literatury a literární kritiky nebo literární teorie?

Podíváš-li se na to, co dělal Roland Barthes či další kritici kolem *Tel Quel*, zjistíš, že se do nemalé míry věnovali tematizaci stavu současné literatury. To samé se dá tvrdit i o pražské škole, zvláště pak o Mukařovském.

Ale zároveň si nejsem jist, zdali je možné mluvit o angažovanosti nebo společenské kritičnosti, ať už ze strany literatury nebo literární vědy, bez toho, že bychom si nejdřív řekli, že pro nás vlastně ani literatura, ani literární kritika nemají žádné konsekvence. Čímž chci říci, zaprvé, že se někdy od konce 18. a začátku 19. století otvírá autonomně pojatý prostor umělecké tvorby. Tím je ale zároveň do velké míry omezena společenská platnost literatury. Tak například v západní Evropě, ba ani v naší střední Evropě by nebylo možné, aby se objevil případ typu Salmana Rushdieho. Proč? Protože pro nás to je *jenom* literatura. Autor může tvrdit, cokoli chce, má na to licenci právě jakožto autor, ale dosah jeho textu je chápán jinak, chápeme ho jako něco, co je vytvořeno v oblasti estetická, které je oddělené od oblasti praktického bytí. Praktické bytí bude totalizovat diskurz politiky, nikoliv diskurz estetiky. To samé se dá extenzí vztáhnout i na literární kritiku. Vzpomínám si na Jana Lopatku, který už koncem 80. let tvrdil, že literární kritiku jako takovou čeká zánik, čímž mínil, že se z ní stane pouze sublimovaná reklama a nic jiného. Což je, mimochodem, naše současná situace; kde dneska uvidíš kriticky psané texty, které budou o podstatě? Místo toho se setkáváme s krátkými recenzemi, které mají být v konečném součtu pouze reklamou, uvedením daného titulu. Navíc se už dnešní kritika ani jinak vymezovat nedokáže. Anebo naopak sklouzává k programovosti, začne být pouhým souborem tezí, které jsou mechanicky aplikované na literaturu. Ale abys viděl aktivní střetávání se se soudobou tvorbou, v kterém se budou vymezovat a tematizovat otázky, jež budou nadčasové, neboť půjdou za časový akt vydání daného literárního díla – tak to nikoliv.

Přesto ale kdybychom se podívali ze velké louži, tak tam je situace trochu jiná. Richard Rorty literární kritiku de facto povyšuje na úroveň filosofie. Stejně tak koncepty, které předkládají Stanley Fish nebo Paul de Man, jsou svým způsobem navýsost politické.

K tomu je nutno říct dvojí. Za prvé Rorty, jsa neopragmatik, bude spíš zastáncem teorie, že jakékoliv tematizování politické dimenze teoretického textu je již dopředu předurčeno k záhubě, protože je to jiná řečová hra, a tím pádem nemůže mít konsekvence ve sféře politické. Fish by byl v tomto ohledu ještě zajímavějším tématem, protože u něj se tato problematika objevuje velmi explicitně. Za druhé, bavíme-li se o něčem, co se v Severní Americe zove literární kritikou, bavíme se o ghettu. Bavíme se o diskuzích na univerzitě, kde se možná čte relativně velké množství literárních

Otevřu dveře, sejdu po schodech, otevřu dveře, kývám se.
Otevřu dveře, vyjdu po schodech, usedám, píši:

*Otevřu dveře, vyjdu po schodech,
otevřu dveře, sednu na židli, cosi tam mluvím.
Poslouchám, kývám se, poslouchám, tle-...*

Z vernisáže

zpráva Světlany KRYMSKÉ

K pestré přehlídce všech literárně- a hudebně-dramatických událostí si dovoluji připojit ještě jednu pozvánku. Po Parmiggianim, který si Sobotku vybral za jeden z pupků neuchopitelného světa, se v Šolcově dvoře představuje další světoobčan, malíř Michail Ščigol. Jeho volný, opravdu volný cyklus deseti obrazů „Tristan a Isolda“ vznikl v roce 1993 během zahraničního pobytu v Německu a je inspirován návštěvou ženského kláštera kdesi na severu, v němž jsou uloženy jeptiškami ručně tkané koberce s touto legendární tematikou. Celá jejich láskyplně procítěná inspirace se svým vábením lásky, vášně, erotiky, ale i věrnosti a nevěry se přenesla na autorova plátna. Kromě portrétů obou hrdinů nacházíme narativní příběhy meče oddělujícího od sebe oba milence, ale i bojujícího s nepřáтели, nebo příběh svatební noci, kdy je králi Markovi podstrčena náhradnice v bílém, zatímco rudá Isolda se s napětím krčí v rožku

vyčkávat, zdali se lest zdaří. Nejvíce mne ale oslovil obraz, v němž meče již netřeba, drak je zabit, přetnut vedví a mezi jeho hlavou a tělem, uprostřed krve, pokojně splývají dvě těla v jednoho člověka.

Jen tu a tam se dochovala k obrazu nějaká popiska. Kdo nezná legendu, bude si možná připadat poněkud ztracen. Ale jen poněkud. Tu a tam si vzpomene na Davida a Goliáše, nebo na princezny, nebo na boj svatého Jiří s drakem. Autor se trvale usadil poblíž Jičína. Ten, jak známo, je dlouhodobě proslaven svým spojením se světem pohádek. Pohledem na obrazy se můžeme pouze utvrdit v tom, že Michail Ščigol se v tomto kraji dobře zabydlel.

Vy, kdo jste na vernisáži byli, víte, jak příjemně nám dokreslila atmosféru povídání svými dumkami Věrka Slunéčková. Vy, kdo jste tam nebyli, zaváhali jste. Ale aspoň něco lze ještě napravit. Hajdy na výstavu!

Produkce čtenáře

recenze Josefa ŠLERKY

Poslední referát letošního ročníku dokončil oblouk témat, klenoucí se napříč současným stavem literární teorie a jejího českého kontextu. Přednášející se věnoval zvláště současné severoamerické literatuře, zejména postavám Stanleje Fische a Jonathana Cullera. Během přednášky vytvářel analogie k českému teoretickému vkladu – pražské strukturální škole reprezentované v literární teorii především postavami Jana Mukařovského a Felixe Vodičky. Řeč včera držel Mgr. Hynek Zykmond, toho času přednášející literární teorii a komparatistiku v Kanadě. Hlavním jádrem byla otázka podílu čtenáře na konstituci významu literárního díla.

Na jedné straně tu máme blok teoretických přístupů, pro které je význam textu vlastní textu samotnému, kam bychom mohli zahrnout především ruský formalismus a americkou novou kritiku, částečně pak i strukturalismus pražský. Na straně druhé tu máme pragmaticky orientované teorie současné severoamerické literární teorie, které chápou význam jako produkt čtení, jako výsledek čtení. Ostatně přednáška sama nesla název Čtenář a produkce smyslu.

Centrem druhého přístupu je tvrzení, že význam není vymezen vztahem k vnější realitě, nějakou korespondencí s ní, ale tím, že funguje, vyvolává reakci. Důraz je kladen na proces čtení, na jeho časovost, nikoli na dílo jako celek. V praxi to znamená asi tolik, co odmítnutí představy, že literární texty se vztahují přímo k nějaké skutečnosti. Literatura se vztahuje k jiné literatuře, k jiným textům a jiným způsobům zobrazení. Myšlenky S. Fische a J. Cullera patří k těm, které formují současnou podobu literární teorie, naneštěstí v češtině nemáme možnost se s nimi příliš seznámit. Byť se domnívám, že mnohé z nich by v českém myšlení rezonovaly s mysliteli jako byl Karel Čapek či Felix Vodička.

Celkově byla přednáška velice myšlenkově hutná, na vysoké odborné úrovni a vyžadovala si zvýšenou pozornost kvůli značné frekvenci odborných termínů. Soustředění příliš nenapomohl poněkud monotónní a místy tichý hlasový projev řečníka, kombinovaný s traktory projíždějícími pod okny. Studenti-frekventanti měli současně s ranní přednáškou rozřazovací kolečko pro večerní představení, v sále spořitelny se tedy nesešlo celé spektrum účastníků, což je velká škoda. Do budoucna bude nutné se zamyslet nad tím, jak řešit celkovou skladbu festivalu, zda by nebylo vhodné, aby učí-

telský výlet proběhl v pátek a nenarušil tak plynulý tok programu. Zcela zvlášť je třeba otevřít debatu nad úrovní přednášek, protože s rozevírajícími se věkovými nůžkami mezi značnou částí účastníků EXODu a studenty bude docházet i k radikálním rozdílům v kritériích toho, co je a co není srozumitelná přednáška. Možným řešením by mohl být třeba týdenní literární-interpretační seminář zaměřený na konkrétní problémy současné teorie, který by probíhal paralelně s hlavním programem.

Sublimovaná reklama

rozhovor Josefa ŠLERKY

Rozhovor *Splav!u* s Mgr. Hynkem Zykmondem

Jak bys porovnal stav kanadských a českých univerzit, kanadských a českých studentů. Protože předtím, než jsi odjel do Kanady, jsi vedl semináře jak na Karlově univerzitě, tak na univerzitě v Ústí nad Labem.

Tak to porovnáváme neporovnatelné, neboť vycházíme z jiného základu. Zatímco české vysoké školy stále ještě přijímají pouze nějakých 15% těch, kteří se na ně hlásí, tak Kanada v současnosti vykazuje něco kolem 50%. To znamená, že v Kanadě máš mnohem širší hrdlo, kterým se studenti na univerzity a vysoké školy dostávají, z čehož vyplývají minimálně dvě věci: za prvé je v Kanadě větší demokratičnost vzdělání, neboť k němu má přístup větší procento populace, zároveň to ale znamená, že nároky, které se mohou během prvních 3-4 let studia na studenty klást, musí být evidentně jiné než v Čechách.

Evidentně jiné – tím máš na mysli, že jak je v Kanadě širší hrdlo při přijímání na vysoké školy, tak v postupujících ročnících se zužuje a dochází k tomu, že lidi odpadají od výuky?

Rozhodně se nejedná o ročníkový systém, kde bys na konci prvního ročníku vyházel určité procento studentů, jak je to obvyklé například na Karlově univerzitě, speciálně na populárních oborech. Spíš jde o to, že v Kanadě, stejně jako ve Spojených státech, je důsledně zaveden bakalářský a magisterský systém studia. Bakalářské studium je otevřeno relativně velkému procentu populace, což nicméně neznamená, že když do něj vstoupíš, tak budeš nutně pokračovat dál a staneš se magistrem, popř. doktorem. Takže jestliže máš větší volnost a širší záběr na úrovni bakalářského studia, pak můžeš vyžadovat větší hloubku nebo intenzitu studia na vyšších úrovních, ať už magisterské nebo později doktorandské.

Chceš-li tedy srovnávat studenty v obou zemích, je zde jistá propast. Je taky otázka, s čím budeš srovnávat. Jestli s Harvardovou, Yaleovou nebo Stanfordovou univerzitou, tak se budeme bavit o přibližně stejné kvalitě studentů, jako by tomu bylo v případě Karlovy univerzity. Budu-li srovnávat univerzitu v Ústí nad Labem, tak se dá srovnat de facto s čímkoliv, co jsem v Severní Americe viděl.

Co vlastně přednášíš v Kanadě za témata, co je hlavní doménou tvé vědecké činnosti?

To bys zase musel odlišit vědeckou činnost od činnosti učitelské, protože to, co na univerzitě člověk přednáší, nemusí být nutně to, co je jeho hlavním badatelským zájmem. Což platí stejně v zámoří jako na Univerzitě Karlově. Budeš-li v Praze na bohemistice učit skele-